

Răspunsul la stresul chirurgical și îmbunătățirea recuperării după intervenția chirurgicală laparoscopică - O analiză sistematică

Jacopo Crippa¹, Gulio M. Mari², Angelo Miranda², Andrea T.M. Costanzi², Dario Maggioni²

¹General Surgery Residency Program, University of Milan, Italy

²ASST MONZA, Desio Hospital, Laparoscopic and Oncological General Surgery Department, Italy

Rezumat

Contextul: Programul îmbunătățit de recuperare (Enhanced Recovery Program ERP) este un protocol multimodal perioperator. Fezabilitatea și beneficiile rezultatelor sale pe termen scurt au fost raportate la scară largă. Îmbunătățirile descrise, ca de exemplu durată mai mică a spitalizării și reluarea timpurie a funcțiilor corpului, reprezintă consecința unui răspuns atenuat la stresul chirurgical. Atunci când răspunsul este necontrolat, acesta poate duce la complicații postoperatorii și la rezultate slabe pe termen lung. Răspunsul la stresul chirurgical poate fi monitorizat cu ușurință prin analiza mediatorilor din fluxul sanguin. Dovezile actuale nu au relevat până acum dacă programul de recuperare permite măsurarea reducerii stresului chirurgical. În cadrul acestui studiu, am căutat articole științifice care să investigheze răspunsul la stresul chirurgical și programul de recuperare aplicat în urma procedurilor minim-invazive de elecție, pentru a înțelege mai bine nivelul evidenței privind eficiența programului de recuperare.

Material și metodă: O analiză sistematică a literaturii a fost efectuată folosind baze de date PubMed, Cochrane, EMBASE și Google Scholar, urmând liniile directoare PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-analysis). Studiile includ analiza răspunsului la stresul chirurgical și programul de recuperare aplicat pacienților care au suferit intervenții chirurgicale laparoscopice în diferite specialități. Au fost incluse opt studii, cu un total de 632 de pacienți.

Rezultate: Cei trei pași ai programului de recuperare - endocrin, inflamator și nutrițional - au fost raportați în aceste studii, inclusiv în articolul prezent. Rezultatele nu au arătat diferențe în faza endocrină, dar au relevat un răspuns inflamator atenuat la pacienții care au urmat programul de recuperare atunci când Interleukina-6 și Proteina C reactivă au fost dozate. Starea nutrițională a fost de asemenea menținută, albumina, prealbumina și transferina au avut valori mai bune la acești pacienți.

Concluzii: Programul de recuperare aplicat în urma intervențiilor chirurgicale laparoscopice are un rol în reducerea stresului chirurgical. Acest lucru poate fi demonstrat prin analiza mediatorilor ca de exemplu Interleukina-6, Proteina C reactivă și markerii nutriționali.

Cuvinte cheie: recuperare îmbunătățită după chirurgie, chirurgie laparoscopică, răspuns la stres, acțiune rapidă